

7.6.2021

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Lausuntopalvelu

VN/489/2021

Perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain muuttaminen

Hallituksen esitys liittyy hallitusohjelman tavoitteeseen kiusaamiseen puuttumiseksi ja yksinäisyyden vähentämiseksi. Se on osa opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelmaa kiusaamisen, väkivallan sekä häirinnän ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Esityksessä on tarkoitus yhtenäistää perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen lainsäädäntöä. AMKE ry:n lausunto keskittyy ammatillista koulutusta koskeviin muutosesityksiin.

Lapsen etu 2 §

Lakiesityksessä mainitaan, että säännös lapsen edusta laajennetaan koskemaan myös toisen asteen koulutusta, mm. opetuksen ja toiminnan suunnittelua ja järjestämistä. Säädösesityksissä jää epäselväksi mitä tämä tarkoittaa.

Ilmoitusvelvollisuus 80 §

Esityksen mukaan opettajille ja rehtoreille tulee velvollisuus jatkossa ilmoittaa häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta oppivelvollisen eli alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajalle. AMKE ry näkee uudesta velvoitteesta huolimatta esityksen tarpeelliseksi keinoksi puuttua ongelmiin. Vakavimmassa tapauksissa on tarpeen ottaa yhteys myös poliisiin ja lastensuojeluun.

Kaksoisrangaistus 88 §

Kaksoisrangaistuksen (*ne bis in idem* -sääntö) poistamisesitys selkiyttäisi oikeustilaa. Nykyisin opiskelijalle ei voida määrätä koulutuslainsäädännön mukaista kurinpitotoimenpidettä, jos hänen toimintansa tuomioistuimen tutkittavana. Muutos on positiivinen ja selvittää kurinpitotoimien oikeudellista luonnetta sekä koulutuksen järjestäjän mahdollisuuksia puuttua ongelmiin.

Erottaminen 93 §

Esityksen mukaan rehtori ei voisi enää päättää oppivelvollisen opiskelijan määräaikaisesta erottamisesta oppilaitoksesta. Määräaikaisesta erottamisesta koskevan päätöksen voisi tehdä oppivelvollisen osalta koulutuksen järjestäjä asettama monijäseninen toimielin. AMKE ry muistuttaa, että muutoksesta huolimatta päätös tulee tarvittaessa kyetä tekemään nopeasti tilanteissa, jossa opiskelijan käytös on vaaraksi muille. Kolmen päivän epäminen opetuksesta on hyvin tiukka aika monijäsenisen toimielimen päätöksenteolle.

Opiskelijahuolto

Pyrkimykset ehkäistä kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ovat erittäin kannatettavia. Ongelmien ennaltaehkäisyn kannalta on kuitenkin ristiriitaista, että hallituksen esitys sote-uudistukseksi (HE 241/2020) on siirtämässä opiskelijahuollon palvelujen järjestämisvastuun uusille hyvinvointialueille. Opiskelijahuollon lähtökohtana on ennaltaehkäisevä työ, jonka suunnittelu ja toteuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä oppilaitosten kanssa. AMKE ry muistuttaa, että opiskelijahuollon resurssit ovat turvattava ja yhteistyön tulee olla velvoittavaa hyvinvointialuille.

Opiskelijahuollon järjestämisvelvollisuuden siirtymisen takia 85 §:n 4 momentillisäysehdotus on ongelmallinen. Ehdotuksen mukaan opiskelun epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Tämä lisäys on ristiriitainen, koska velvoite asetetaan tässä koulutuksen järjestäjälle, joka ei vastaa opiskelijahuollon järjestämisestä tai käytä työjohtovaltaa asiassa. Tämä muutos tulisi tehdä oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin (1287/2013) eikä koulutuksen toimintalainsäädäntöön. Opiskelijahuoltolain HE on lausuntokierroksella (VN/477/2021), joten korjaus on mahdollista tehdä osana sitä.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Saku Lehtinen
asiantuntija

Lisätiedot: asiantuntija, Saku Lehtinen, 040 041 2057, saku.lehtinen@amke.fi